

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno
umetnost in oblikovanje
Oddelek za industrijsko
in unikatno oblikovanje
Oddelek za oblikovanje
vizualnih komunikacij

IZOBRAŽEVANJE NA PODROČJU OBLIKOVANJA:

KAJ VIDIŠ?
KAJ MISLIŠ O TEM?
KAJ S TEM NAREDIŠ?

Mednarodni simpozij o (alternativnih)
pedagoških praksah

22. 4. 2015

Klub Cankarjevega doma

PROGRAM

10:00–10:30

Pozdravni nagovori

–

10:30–11:15

Teal Triggs [Velika Britanija/ZDA]

Mapiranje prihodnosti za izobraževanje na področju
grafičnega oblikovanja

–

11:15–12:00

David Erixon [Irska/Švedska]

Nauki iz Hyper Islanda – prihodnost oblikovalskega
izobraževanja

–

12:00–12:30

Odmor

–

12:30–13:15

Tony Fry [Avstralija]

Oblikovalsko izobraževanje v zlomljenem svetu

–

13:15–14:00

Moderirana razprava

Moderatoriki: **Petra Černe Oven in Barbara Predan**

[vsebinski vodji in koordinatoriki projekta]

Dogodek sodi v sklop praznovanja
30-letnice univerzitetnega študija
oblikovanja na ALUO UL z naslovom
Oblikovanje je povsod okoli nas.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

ALUO
oblikovanje
je povsod
okoli nas
design is all
around us

TEMA SIMPOZIJA

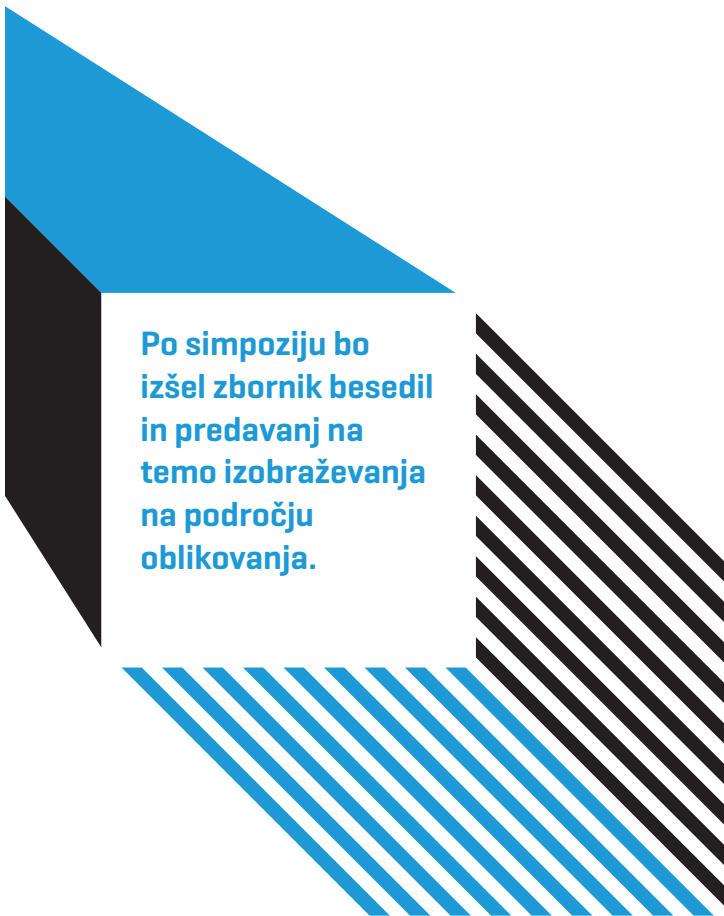
Izobraževanje na področju oblikovanja:

Kaj vidiš? Kaj misliš o tem? Kaj s tem narediš?

Ob prelomu tisočletja smo sledili številnim pozivom k vzpostavitvi novega razmišljanja v izobraževanju na področju oblikovanja. Alain Findeli je leta 2001 v besedilu »Rethinking Design Education for the 21st Century: Theoretical, Methodological, and Ethical Discussion« zastavil tri prioritete, ki jih je treba upoštevati na področju oblikovanja; to so »diskusija o namenu oblikovanja«, »reforma izobraževanja na področju oblikovanja«, in »ker brez odgovornega oblikovalca ne more obstajati odgovorno oblikovanje, razvoj individualne etike«.

Izhajajoč iz Findelijeve misli, bo simpozij v središče postavil reformo oblikovalskega izobraževanja, podpirajoč obe preostali prioriteti. V zadnjem obdobju namreč ponovno sledimo porastu pozivov k spremembi na danem področju, poslušamo o nujnosti reforme, toda kaj od zapisanega je mogoče zaznati v praksi oblikovalskega izobraževanja? Smo sploh že stopili na pot, ki jo je za nas tlakoval Alain Findeli? Ali se morda zatika že pri prvi prioriteti?

Tony Fry v knjigi *Becoming Human by Design* v kontekstu prve prioritete, namena oblikovanja, napravi konkreten korak naprej. Zapiše: »Od nekdaj smo bili delno preoblikovani s strani sveta, ki ga oblikujemo. To, kar do sedaj še nismo storili je, da bi takšno delovanje spremenili v zavestno dejanje, dejanje, ko bi neposredno in namerno transformirali sebe.« S tako ključno spremembo namena oblikovanja preostali prioriteti, začeni s reformo oblikovalskega izobraževanja, zasijeta v povsem novi in predvsem nadvse kritični luči. Kaj torej vidimo?

Po simpoziju bo
izšel zbornik besedil
in predavanj na
temo izobraževanja
na področju
oblikovanja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

ALU&O
oblikovanje
je povsod
okoli nas
design is all
around us

Teal Triggs

[Velika Britanija/ZDA]

Mapiranje prihodnosti za izobraževanje na področju grafičnega oblikovanja

Grafični oblikovalci se odmikajo od oblikovanja predmetov k oblikovanju orodij, sistemov in izkušenj. Industrija dandanes išče urednike, kuratorje in oblikovalce digitalnih informacij. Zaradi tega premika so se pojavili novi pedagoški izzivi, ki naj zagotovijo relevantnost oblikovalskih učnih načrtov v kontekstu sedanjih družbenih, političnih, ekonomskih in kulturnih sprememb.

Ta razprava bo preučila dinamiko tega odnosa in pri tem uporabila primer dveh obdobj na Kraljevi umetnostni akademiji v Londonu, kjer je bilo izobraževanje deležno preoblikovanj. Prvo [1948] pomeni manifest Richarda Guyatta za nov način poučevanja v spremenjenem povojnem industrijskem okolju, drugo pa še vedno poteka in izhaja iz razprave o Guyattu in njegovem današnjem pomenu, ki je potekala v okviru petdesete obletnice grafičnega oblikovanja na Kraljevi umetnostni akademiji. Še posebej se bomo spraševali, ali Guyattovo osnovno načelo, »Glava, srce, roka«, še vedno velja v letu 2015 in ali bo veljalo tudi v prihodnje.

Teal Triggs je profesorica grafičnega oblikovanja in prodekanja Šole za komunikacije londonske Kraljeve umetnostne akademije. Je tudi izredna profesorica na Univerzi RMIT v Avstraliji. Pred tem je bila so-direktorica raziskovalne skupine »Informacijska okolja« v okviru raziskovalne mreže Umetnostne univerze v Londonu, pa tudi vodja raziskovalnega magistrskega študija »Informacijska okolja« ter direktorica magistrskega študija »Kritično pisanje o oblikovanju.«

Kot zgodovinarica, kritičarka in pedagoginja s področja grafičnega oblikovanja se pojavlja v mnogih kontekstih. Njene razprave so objavljene v številnih zbornikih in mednarodnih oblikovalskih publikacijah. Njeno raziskovanje je usmerjeno predvsem k pedagogiki na področju oblikovanja, k samozaložništvu in feminizmu. Prejela je več projekt-nih donacij za delo na področju feminizma in oblikovanja (denimo s strani AHRC/Raziskovalnega sveta za umetnost in humanistiko), pred nedavnim pa je dobila štipendijo za humanistiko Centra Harryja Ransoma (Teksaška univerza v Austinu); tu se je osredotočila na preučevanje ameriške urednice Fleur Cowles in njene vplivne revije za življenjski slog *Flair* [1950–1951]. Njeno raziskovanje se širi tudi na skupnostne učne projekte; med njimi je denimo projekt »Občutek prostora: življenjske zgodovine prebivalcev naselja Aylesbury«, ki ga je financiral Oddelek za poslovanje, inovacije in veščine, ali projekt »Kreativne povezave: razmišljanje o razmišljanju«, ki je preučeval obrtno in oblikovalsko izobraževanje na Nacionalnem inštitutu za oblikovanje v Indiji. Teal Triggs tudi vodi več interdisciplinarnih raziskovalnih skupin, ki razvijajo metode z združevanjem družbenih ved in oblikovalskih rešitev; tako denimo v raziskovalni skupini Oblikovanje za 21. stoletje sodeluje pri projektu »Digitalno oblikovanje, reprezentacija, komunikacija in interakcija: zasloni in družbena pokrajina« (AHRC).

Teal Triggs je tudi glavna urednica revije *Journal of Communication Design* (International Council of Design), sourednica revije *Visual Communication* (Sage) in pomočnica urednika revije *Design Issues* (MIT Press). Pravkar je končala svojo prvo knjigo za otroke z naslovom *School of Art* (Wide Eyed Editions), trenutno pa z Leslie Atzmon ureja knjigo *The Graphic Design Reader* (Bloomsbury). Njeni prejšnji knjigi sta *Fanzines in The Typographic Experiment: Radical Innovations in Contemporary Type Design*; obe sta izšli pri založbi Thames & Hudson. Teal Triggs je članica Mednarodnega društva tipografskih oblikovalcev, Kraljeve umetnostne akademije in Kraljeve družbe za umetnost.

David Erixon

[Irska/Švedska]

Nauki iz Hyper Islanda – prihodnost oblikovalskega izobraževanja

Hyper Island je bil ustanovljen pred dvajsetimi leti, da bi preučil oblikovanje in izobraževanje v kontekstu [takrat] nastajajočega digitalnega sveta. Začeli smo s precej pankerskim manifestom: nobenih ocen, nobenih testov, nobenih učbenikov, nobenih učiteljev, nobenih razredov. Na zelo konservativno in institucionalizirano [v smislu gospodovalnega védenja] področje [kot smo ga videli] smo želeli pripeljati nove načine delovanja. Eden od načinov za sprožitev novega razvoja je bilo uničenje starih struktur. To je prav gotovo imelo priokus nietzschejanskega zavračanja starih mojstrov izobraževanja. Vendar pa smo bili v svojem pristopu tudi afirmativni. Želeli smo, da bi pri izobraževanju šlo za učenje [zveni radikalno, mar ne?]. Še pomembneje pa je morda to, da smo želeli, da bi bilo učenje namenjeno prihodnosti in da bi iz nje tudi izhajalo. Prva stvar, ki smo jo naredili, je bila izgradnja drugačne vizije o tem, kakšna naj bi prihodnost bila. Dvajset let kasneje imamo priložnost, da ponovno preučimo to vizijo – skupaj z nekaterimi »novimi« orodji, ki smo jih ustvarili za drugačno vrsto konca. Morda je čas, da to vizijo ponovno uničimo?

Potem ko je **David Erixon** soustanovil svetovno znano šolo Hyper Island [1996] in agencijo za digitalno storitveno oblikovanje Doberman [1999], je preživel več kot deset let na vodilnih komercialnih in trženjskih položajih pri podjetju Vodafone, od tega šest let kot globalni direktor za blagovno znamčenje, kjer je sodeloval pri vseh glavnih združitvenih in prevzemnih poslih, blagovnih in kulturnih transformacijah ter pri odpiranju trgov, kot so Kitajska, Indija, Gana, Katar, Nova Zelandija, Romunija, Češka republika in Južna Afrika.

Je tudi programski direktor inštituta Strelka v Moskvi in vodi raziskovalni studio o osredotočenosti na potrošnika in urbanem načrtovanju. Je izredni profesor na šoli Hyper Island, kjer predava o osredotočenosti na potrošnika in digitalnih transformacijah, skupaj s profesorico Sandro Vandermerwe pa na londonski šoli Imperial College Business School vodi usposabljanje menedžerjev o inovacijah, osredotočenih na potrošnika, tehnologiji in poslovnih transformacijah.

Bil je podpredsednik sektorja za produkte in potrošniško izkušnjo pri ruskem telekomunikacijskem inovatorju Yota – del vodstvene ekipe, ki je ustvarila najbolj napredno 4G-omrežje na svetu ter uspešno razvila razvedrilne in medijske storitve, bančne in povezljive produkte. Sedaj kot svetovalec, moderator, trener in predavatelj dela na področju osredotočenosti na potrošnika, disruptivnih inovacij in poslovnih transformacij pri industrijskih projektih ter na področju korporativnih pospeševalcev, raziskovalnih pobud in menedžerskega usposabljanja.

Izkušnje v poslovnih odborih je pridobival pri Lunar Mobilu, prvem k mladini usmerjenem mobilnem virtualnem mrežnem operaterju na Švedskem, v Lansforsakringarju, enem od največjih zavarovalnih in bančnih podjetij v Skandinaviji, in v podjetju Megafon OSC, drugem največjem mobilnem operaterju v Rusiji. David Erixon je član nadzornega odbora sklada D&AD, član odbora za talente pri podjetju Bulo in višji svetovalec v agenciji Pop-up.

Njegove stranke v zadnjih petih letih so: Unilever (nega na domu, osebna nega, osvežilni napitki, globalno trženje), Target, Mondelez LatAm (rezultat združitve podjetij Cadbury in Kraft), Raiffeisen Bank v Češki republiki, P&G Oral Care, Grey Advertising, JWT, RKR, DDB, Volcom, Puma, Sky UK, Viasat/MTG Emerging Markets in Delvaux.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

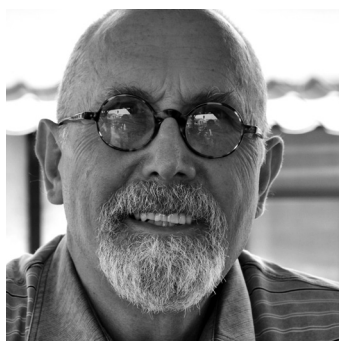

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

ALUO oblikovanje
je povsod
okoli nas
design is all
around us

Tony Fry

[Avstralija]

Oblikovalsko izobraževanje v zlomljenem svetu

V razpravi bom zagovarjal stališče, da se mora oblikovalsko izobraževanje dramatično spremeniti, če želi postati afirmativen nosilec sprememb v svetu, kjer je človekovo delovanje vse bolj netrajnostno. Za ponazoritev tega bom uporabil vrsto kritičnih razmišljanj.

Prvič, svet bom označil kot zlomljen – svet, kot nasprotje »Zemlje«, razumem kot okolje človekove kreativnosti, izkušenj in konstrukcije. Netrajnost v tem kontekstu označuje prelom s stanjem, ki nas ohranja. Iz teh okoliščin sledi zahteva po visokošolskem izobraževanju, ki ga moramo preusmeriti k novim načinom učenja. Da bi preprečili ta padec, se vprašajmo, kakšno naj postane oblikovalsko izobraževanje.

Tony Fry, univerzitetni diplomant humanističnih študij, magister oblikovanja in doktor kulturologije, je oblikovalec, teoretik oblikovanja, kulturni teoretik, pedagog in pisec. Je ustanovitelj podjetja Studio At the Edge of the World, izredni profesor na Univerzi Griffith in redakcijski urednik e-revije *Design Philosophy Papers*.

Bil je profesor v okviru programa »Oblikovalske prihodnosti« na Univerzi Griffith (2007–2014), ustanovni direktor fundacije EcoDesign v Sydneyju (1991–2001), izredni profesor na Fakulteti za oblikovanje, arhitekturo in gradbeništvo Univerze za tehnologijo v Sydneyju (1998–2001), častni raziskovalni profesor na Univerzi v Sydneyju (1996–2001) ter v okviru iste univerze tudi pomočnik direktorja centra National Key Centre of Design Quality (1991–1992) in višji predavatelj oblikovanja in teorije oblikovanja na inštitutu Power (1985–1996). Bil je gostujoči profesor, predavatelj in štipendist na univerzah v Avstraliji, Aziji, Evropi ter v Severni in Južni Ameriki. Na Kraljevem avstralskem inštitutu arhitektov [sekciji za New South Wales in Queensland] je vodil številne strokovne razvojne tečaje in seminarje.

Kot svetovalec je deloval na številnih področjih oblikovanja, trajnostnega razvoja in prihodnosti, in sicer za vlado, podjetniški sektor in strokovne organizacije [UNESCO, BHP Steel, Zavod inženirjev Avstralije, Toyota, Avstralska zvezna okoljska agencija, Okoljska agencija New South Walesa, Ministrstvo za urbanizem, načrtovanje in stanovanjske zadeve New South Walesa, avstralsko Ministrstvo za državni razvoj, Learning Federation, Arts Queensland in South East Queensland Western Catchments Group]. Bil je menedžer za okoljsko oblikovanje za več sydneyjskih olimpijskih prizorišč. Na Univerzi Griffith je vodil raziskovalni in razvojni projekt, ki ga je financiral AusAID, za ustvarjanje kolegija avtohtonih kreativnih industrij v Vzhodnem Timorju (2009–2012), vodil pa je tudi delavnice za oblikovalsko vodenje v Parizu (2012), Solunu (2013) in Kairu (2014).

Leta 2009 je bil v Gällivareju na Švedskem član vabljenih delavnic Mednarodna mestna mobilnost, ki jo je financirala EU. Leta 2011 je bil sovoditelj raziskovalnega laboratorija Suma Vada v Kerali v južni Indiji [projekt Avstralskega sveta]. Trenutno se ukvarja s projektom v Kairu in sodeluje z Univerzo Ibague v Kolumbiji.

Tony Fry je avtor dvanajstih knjig, uredil je tri, eseje je objavil v štiriindvajsetih zbornikih, objavil je tudi več kot dvesto člankov in konferenčnih referatov. Njegova zadnja knjiga *City Future in the Age of a Changing Climate* je bila objavljena v Evropi in ZDA oktobra 2014. Trenutno pripravlja knjigo *Remaking Cities*, ki temelji na konceptu sodobnih urbanih transformacij, tako imenovanega metrofitinga. Njegovi knjigi *Design and the Question of History* [v soavtorstvu s Clivom Dilnotom in Susan Steward] in *Steel: A Design, Cultural and Ecological History* [v soavtorstvu z Anne-Marie Willis] sta bili objavljene v začetku leta 2015.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

ALU³
oblikovanje
je povsod
okoli nas
design is all
around us